

JAK SE DĚLÁ DIVADLO V LONDÝNĚ

Rozhovor s režisérem a lektorem hereckého semináře Martinem Vokounem

Popiš nám trochu, jak vypadá tvůj seminář.

Je to taková improvizace, protože tento týden jsou čtyři účastníci. Většina cvičení, která mám připravená, v tomto počtu úplně nejde dělat, ale nějak jsme se tomu přizpůsobili. Od základních cvičení postavení a zkoumání těla přes improvizaci v prostoru a rozvíjení situací, až po závěr, kdy jsem seminaristům nabídl texty a nyní děláme Čechovova Racka. Herecky se zabýváme dvěma vybranými dialogy. Pochopení role, její prezentace a podobně.

Pracuješ s amatéry často?

V rámci možností, když to stíhám. Měl jsem rok dva pauzu, kdy jsem nikde moc nebyl. Předtím jsem jezdil hodně do porot a teď se mi to znovu docela sešlo. Na podzim jsem byl na Krakonošově divadelním podzimu, teď jsem spolupracoval na kurzu Artamy Divadlo z různých úhlů pohledu, který pro frekventanty běží dva roky a jednou za měsíc se o víkend pracuje. Z různých úhlů pohledu se to jmenuje proto, že celé čtyři měsíce mají frekventanti jednoho lektora z jednoho oboru. Za ty dva roky frekventanti projdou herectvím, improvizací, režii, scénografií, dramaturgií. Všechny obory se intenzivněji dotknou. Teď mám za sebou jarní běh, kde jsme dělali režii, a následovat v mém programu bude Jiráskův Hronov.

Jak ses k amatérskému divadlu dostal? Vyšel jsi z něj?

Jsem odkojený amatérským divadlem. Moje cesta je krátká a rychlá. Začal jsem dělat divadlo na gymnáziu a nějak vplynulo, že jsem začal zároveň organizovat a režirovat. Ve druháku jsme dostali tip, že sokolovský amatérský soubor shání mladé lidi. Přihlásili jsme se a stali se členy Divadla bez zákulisí. Tam jsem začal jako herec, nazkoušel jsem tři inscenace a následně dvě nebo tři režiroval. V tomto období jsem se už hlásil na DAMU.

Z hlediska divadelního, čeho si na amatérském divadle nejvíc ceníš?

Jak objíždím přehlídky, velmi kvitují posun, který se za ta léta udal. Především v oblasti dramaturgie a výběru textů začali být amatéři velmi odvážní. Baví mě, když na přehlídce objevím nějaký text, o kterém jsem nevěděl. Amatéři na to

asi mají čuch, někde text vytáhnou, leckdy u nás není hra ani dosud uvedená. Je to velmi inspirativní. Jindy si zase připomenu text, který jsem znal a říkám si, že funguje a že se dneska dá hrát. To je vždycky dobrá zkušenost.

V čem je podle tebe největší rozdíl při práci s amatéry oproti profesionálům?

V čase. A vůbec v přístupu. To se dá ale převést na jakýkoli obor. Když se člověk prací zabývá denně, je v ní rychlejší, přesnější, jde mu to více od ruky. Když se amatéři scházejí jednou, maximálně dvakrát týdně, samozřejmě trvá déle, než se inscenace nazkouší, než do ní proniknou. Mám s tím čerstvou zkušenost z již zmíněného semináře. Obecně své semináře hodně zakládám na samostatné práci, chci, aby frekventanti sami přemýšleli, sami si vytvářeli názory. Zadal jsem jim režii kousku textu a oni po mně pak chtěli, abych s nimi jeden kousek zrežiroval já, že si to chtějí vyzkoušet. Přistoupil jsem k nim s profesionálním pocitem, opravoval jsem je na každém detailu a oni z toho byli strašně vyčerpaní. Mně pak došlo proč. Oni na ten dril a precizní

DOUFÁM, ŽE SE DIVÁCI BAVILI

Rozhovor s autorem textu a režisérem Jiřím Volákem

Jste režisérem představení. Opravdu režírujete, nebo jde spíš o kolektivní režii?

Možná jste vycítila, že je to spíš kolektivní režie. Představení píšu já s tím, že některé nápady vznikají za pochodu. Nemáme ale nikoho, kdo by nás dostatečně krutě sekýroval.

Bylo popudem ke vzniku představení udělat divadlo nebo šlo o něco jiného?

Dělali jsme to s tím, že děláme divadlo. Otázkou ale je, zda je skutečně budeme inscenovat. Už od počátku, kdy jsme začali zpracovávat historická témata, někteří diváci považují naše vystoupení za cimrmanovská. Říkali jsme si, jestli nám na představení vůbec přijdou lidi. Přišli a dopracovali jsme se až sem.

Jaké máte standardně publikum?

Hrajeme většinou v Praze, máme poměrně pevné a věrné publikum, které zná hlášky. Posledně jsme vyprodali Činoherní klub, ještě předtím, než tam byla přehlídka, ze které jsme sem postoupili. Publikum tedy máme, je otázka, jestli se dokážeme rozšířit mezi další lidi.

Povedlo se to ve Volyni?

S výkony herců jsem spokojený, ačkoliv docházelo k situacím, že na některých místech čekali smích, a

ten nepřišel vždy. Spíš přicházel v okamžicích, kdy se něco nepovedlo. Věřím ale, že to, že se lidé nasmáli, neznamena, že se neusmívali. Snad je i napadlo vzpomenout si na ty pohádkové časy zvané normalizace.

Jak moc zkušený jste soubor?

Herci většinou prošli dramátky, občas někdo z nás hrál v zahraničí. Začalo nám to chybět, tak jsme si řekli, že se nebudeme scházet jen v hospodě, ale trochu si to zopakujeme.

Kolikátá vaše hra to je?

Z těch, co stojí za řeč, je to třetí. Všechny se věnují podobným tématům, snaží se pošouchnout české národní vědomí. Jedna hra je koloniální drama o plánech, aby Československo získalo kolonii v Togu, což je podle skutečné události ze začátku dvacátých let. Další hrou je Hledá se Stalin, která navazuje na Hříšné lidi města pražského. Hra předvádí, jak by to vypadalo, kdyby rada Vaňásek vyšetřoval v Sovětském svazu. Vlahá doba naší první republiky versus totalitní systém.

Pracujete s hotovým textem, nebo představení vzniká během zkoušení?

Některé vtipy vznikaly až v průběhu

zkoušení, vždycky ale tvorba spadne na jednu hlavu a tou jsem, světe, div se, já. Většinu textu jsem tedy napsal já, aby to mělo nějakou dramatickou výstavbu. Aby text působil jako příběh, musí ho napsat jeden člověk. Vtipy a hříčky se pak dají dělat na místě.

Z vašeho handoutu vyplývá, že došlo narychlo ke změně v hlavní roli.

To bohužel došlo. Herec, který vystupoval na krajské přehlídce v roli Krakonoše, byl na poslední chvíli indisponován, museli jsme ho nahradit. Ale Jonáš se toho zhostil se ctí, na to, že na přípravu měl přibližně týden. Doufám, že se diváci bavili a že před sebou znovu rozhrneme železnou oponu na dalších festivalech.

Budete se v dalších inscenacích držet historických témat z této doby?

Říkáme si, že když jde o socialistické Československo, je to ještě poměrně poutavá látka, přijatelná a přístupná pro všechny. Uvažujeme ještě podívat se na beatnickou generaci v Americe, ale to už je možná moc vzdálené. Další možností, už hodně ožehavou, je vysídlení Němců, trošičku humornou formou. Připomenout, že se to dělo.

Petra Jirásková

ANDĚLKA NA HORÁCH

V časech, kdy jsme si v naší zemi obklopené nevysokými horami připomínali čtvrt stoleté výročí stále méně zájící Sametové revoluce, chápalo se nejedno tu-zemské divadlo témat, jež tak či onak souvisela s historií vedoucí k rozpadu bipolárního uskupení světa a konci jedné, ne zrovna opakovaníhodné éry. Teritoriální tyjatr (pod nímž ukrývá se, jak paradoxní jehla v kupce tvůrčího sena, vybrané studentstvo pražské FSV UK) vstoupil do této učeně-divadelní debaty s tématem vpravdě pozapomenutým, aniž by ovšem rezignoval na své principy, jež jej vedou k pohrávání si s moderní historií a jejímu přepisování za pomoci půvabně neotřelých příběhů ikonických postav. Nerozumíte? Nevadí, pomůžu vám: jde o Krakonoše. A disidenty. (Jo, jo, to jsou ti kolem toho Havla, co ráčkoval, té Kubišové s tou modlitbou a jim podobných...).

V inscenaci se na Sněžce, "matce všech jednotisícovek", a nebo spíše pod ní, setkává polský disident Adam Michnik, československá disidentka Marta Kubišová a čistou náhodou též do pohraničních hor zabloudivší čerstvá absolventka německé univerzity Angela, z níž se (jak se dá ostatně od počátku tušit) vyklube ta německá Angela, kterou později evropský svět pozná jako silnou ženu vládnoucí velké říši za našimi hranicemi. To vše za dozoru bonzáckého agenta Sojky a - last but not least - Krakonoše, který však jen zdánlivě může připomínat onoho sympatického a spravedlivého vousáče z idylických večerníčků.

Výtečně zvolené téma, nápaditě vybrané postavy, dobře nastavený základní příběhový rámec, rozumně rozvržené příběhové a tematické linky. Potud pozitivní a důkazy o podnětných podnětech, které se nabízejí. Odtud dále však k úspěšnému dosažení konečného cíle (tedy vlastního scénáři a následně pak i samotné jeho inscenaci) vedou cestičky křivolaké jako paragrafy socialistického trestního zákoníku a jeho dosažení brání překážky pevné a tvrdé jako palice zatvrzelých funkcionářů SSM. Nerozumíte? Nevadí, pomůžu vám: dobře napsaného textu pro divadlo se tu věru nedočkáme a divadelní jazyk se inscenátorům plete a dřevění.

Inteligentní humor, jehož jsme měli být svědky, padl na oltář snahy o intelektuální zábavu. A nabízí se kacířská otázka: co s tím? Bavit se? Nebavit se? Nebo se radši bavit se o normalizaci a disidentech? Nebo se radši vůbec nebavit se o tom, co jsme viděli? Nevím, ač bych se rád dozvěděl. Protože hovořit o době normalizačním jazykem divadla (či jiného umění) je nám zapotřebí jako...

Petr Christov

Já jsem to neviděl úplně celý, ale hrozně se to vlekle. Bylo to hrozně nudný.

Jonáš

Mně se ten mimoškej humor líbí, ale asi tak deset minut. Ale zase oni se bavili, to je hezký. Pro ně.

Teodor

Čeho je moc, toho je příliš. Co jsem si tak přečetla, tak jsou to studenti vysoké školy, takže s herectvím moc zkušeností asi nemají. Za mě tedy ne.

Lenka

Měli dobrou snahu přiblížit problémy, které byly za komunistů. Jejich vtipy ke mně ale nedošly a veškerá jejich snaha pro mě byla velmi neaktuální. Celé to bylo dělané neaktuálním způsobem.

Eva

Udržela jsem pozornost celou dobu. Zasmála jsem se a líbily se mi písničky.

Klára

Vysokoškolská besídka, u které se možná dá mezi vrstevníky dobře pobavit, ale na národní přehlídce činohry to nestačí.

Lenka

Hezkého mě nic nenapadá. V jádru to není marné a nesmyslné, ale je tam problém proporcí. Chybí základní nápad, na kterém by bylo možné stavět. Text sám o sobě fakt nestačí.

Honza

Bylo to starý. To bylo starý, jak kdybych to dělal já.

Milan

Katalin Thuróczy: Klozet

DOMINANTNÍ JE TÉMA DOMOVA

Rozhovor s Janem Baronem Markem a Petrem Dolfou Hofhansem

Na rozhovor jste přišli čtyři, ale v programu vás tvůrčí tým čítá dva lidi, tak jak to s vámi je?

Petr: Jsme dva herci a tvůrčí představení a v podobě těchto dvou chlapíků máme technické zázemí.

Co vás přimělo sáhnout po této předloze?

Baron: Připadalo nám to vhodné. (smích) Vždycky jsme dělali představení s více lidmi, ale pak nám začalo vadit, že lidé občas ze souboru odcházejí a přicházejí a vynakládáme spoustu energie, aby se představení vůbec mohla hrát.

Petr: Některé představení muselo dokonce i skončit, protože někdo ze souboru odešel...

Baron: Pak mi do ruky přišel tento text. A právě s Petrem jsme si už několikrát vyzkoušeli hrát v herecké dvojici a zjistili jsme, že nám to funguje. A tak jsme chtěli najít hru pro dva a zbavit se nežádoucích ztrát energie.

Kdo spíš ustoupí při případných divadelních sporech? Kdo je "mamka", kdo je "tatka"?

Baron: Já jsem mamka, on je tatka. (smích)

Petr: Myslím, že oba ustupujeme

stejně. Pobavíme se a když druhý uzná, že by to bylo dobré, tak ustoupí. Předložíme argumenty a domluvíme se. Vůbec se nehádáme. (smích)

Baron: Hádáme se strašně, ale to je jedno. (smích)

Petr: Je to matriarchát a Baron je mamka.

(Techničtí kolegové přivukují.)

Baron: Text pochází z agentury Aura-Pont, které jsem členem. Dramaturgicky jsme ho upravili.

A jak velké změny v textu nastaly?

Baron: Poměrně velké.

Petr: Já si zase myslím, že ne tak zásadní. S textem jsme pracovali hodně dlouho, to byla skoro polovina práce.

Baron: Autorka se v originálu dotýká spousty témat, např. i vztahu k náboženství nebo politiky. Ale my jsme chtěli hrát jen o vztahu těch dvou lidí a tímto směrem se ubíraly škrty. Myslím, že i ten text je tak napsaný, aby nabízel více možností.

Petr: Dokonce je tam napsaných sedm konců, které si můžete vybrat. Dosud jsme vyzkoušeli čtyři různé konce.

Baron: Ale nepoužili jsme ani jeden z těch, co nabízí autorka. (smích)

Mluvili jste o jasně tematické lince, kterou jste pro inscenaci zvolili.

Baron: Bavili jsme se o tom, o čem ta hra vlastně je. A dominuje pro nás téma domova. Co pro člověka znamená? Je to o místě nebo o člověku, co tam s ním žije? Obě postavy vlastně domov nemají a v srdci ho hledají. A najednou ho můžou najít v sobě. Na „hajzlu“.

Petr: Kdekoliv.

Jak jste se vůbec dostali k divadlu?

Baron: Jako každý. Přes Hakena. (smích)

Petr: Už odmalička jsem chtěl hrát divadlo, pak i jako dospívající a jen jsem čekal na příležitost. Ta přišla, když jsem se před osmnácti lety přestěhoval do Turnova a začal jsem v Turnovském divadelním studiu pod taktovkou Petra Hakena.

Baron: Je dobré, že Turnov má divadelní historii v sobě zakořeněnou.

Antonín Marek tam postavil divadlo.

Petr: Ochotníci udělali sbírku, vybrali třicet milionů a postavili divadlo.

Baron: Divadlo v Turnově mělo vždycky živnou půdu. Ani jeden nejsme původem z Turnova, ale teď už tam žijeme léta. Od dětství jsme oba chtěli dělat divadlo a v Turnově to šlo. A když jsme pak v souboru chtěli začít dělat svoje věci, tak to taky šlo. A takhle to je.

Kateřina H. Chalupníková

ZMIZELÍ NEPŘÍTOMNÍ

Společnost bloumající veřejnosti Turnov se na Divadelním Pikniku představila s inscenací jednoaktové hry v Čechách téměř neuváděné maďarské autorky Katalin Thuróczy Klozet.

Příběh hry zasazený do prostředí opuštěných záchodků byl inscenátory šťastně upraven tak, že ho oprostili od všech dobových reálií a odkazů na ně. Připravený text pak sloužil jako matrice, která se soustředila primárně na životní osudy obou hlavních postav a jejich vzájemnou možnou i nemožnou koexistenci ve výše uvedeném prostředí.

Jde o příběh staršího muže, který dobrovolně opustí svůj dům a nalézá útočiště a svůj nový domov právě v opuštěných záchodcích. Náhle se ocitá tváří v tvář mladšímu muži, který zabere jeho záchodky v jeho nepřítomnosti a nehodlá je dobrovolně opustit. Oba muži utíkají před svou minulostí a „Mladší“ evidentně navíc před spravedlností, což není nikterak blíže specifikováno ani v původním textu, ani inscenátory v inscenaci samotné. Přes prvotní konflikt se od mužů dozvídáme jejich životní příběh a sledujeme, jak mezi nimi postupně dochází k jistému sblížení a vytvoření jakéhosi zvláštního pouta.

Mám-li zhodnotit kvalitativní úroveň inscenace, a to nejen po formální stránce, musím jednoznačně říci, že jde o inscenaci stylově čistou a fungující v zásadě ve všech složkách. Scénografie, která je do značné míry určena místem, kde se děj odehrává, je propracována do sebemenšího detailu a autenticky evokuje prostředí opuštěných záchodků, včetně jeho dalšího zabydlení postavou „Staršího“. Kabinové rozčlenění na jakési 4 + 1 je funkční a anekdotické zároveň. Tekoucí voda z kohoutku i opravdový plynový vaříč, na kterém se usmaží reálně vajíčka, tuto autenticitu jen dále ztvrzují. Stejně dokonale funguje i kostýmní složka, vycházející z typologie a charakterizace obou postav.

Zajímavé je i herecké uchopení postav, a to nejen obsahově, ale i formálně. Přes rozdílný herecký přístup stavění dramatické postavy, kde u „Staršího“ vidíme racionální výstavbu figury a u „Mladšího“ jde spíše o výstavbu intuitivní a pudovou, se tyto přístupy nenegují, ale naopak pomáhají dokreslit typy a charaktery obou postav. Herci jsou přesní v průběžném jednání, jejich motivace jsou odůvodněné a uvěřitelné. Malá pochybnost nastává v míře pravděpodobnosti, kdy si tito bezdomovci až příliš dlouho udržují svoje nikterak neotupené společensko-sociální návyky. Tím poněkud klesá potenciál onoho možného napětí mezi nimi.

Poslední věcí, kterou považuji za nutnou zmínit, je režijně-dramaturgický zásah do textu v samotném závěru inscenace. Na rozdíl od původního originálu „Starší“ náhle zcela fyzicky zmizí z kabinky, do které předtím zašel, a dále s ním už „Mladší“ zachází pouze jako s imaginární postavou. To náhle dodává příběhu další rozměr a nutí k dalšímu přemýšlení nad tímto výkladem. Protože se jednalo o změnu, která byla pouze impulzivní a nikterak se nepromítla do struktury inscenace, zůstává tato iracionální až schizofrenická linie příběhu jen konotační nabídkou divákovi a jeho fantazii. V každém případě tato změna oproti původní matici inscenaci nesmírně prospěla a otevřela další prostor či patro zhlédnutého příběhu.

Jaromír Hruška

Představení se mě dotklo, protože zobrazovalo lidi na periferii. Konec, kdy divák neví, zdali to byl jeden člověk a ten druhý žil jen v jeho představě, protože se v jeho životě stalo něco silného, anebo jestli tam doopravdy byli dva. Dialogy mají totiž smysl v obou případech. Pro mě se představení trefilo do černého a musím ho v sobě ještě strávit. Soubor mě příjemně překvapil.

Marek z Plzně

Líbilo se mi to. Vytvořili dobrou atmosféru.

Vítá z Libochovic

Mně se to líbilo moc. Bylo to originální a jsem nadšená. A je to první představení, které se mi tady „fakt“ líbilo.

Lucie z České Lípy

Bylo to zajímavé. Sám bych na to nikdy nešel kvůli tomu tématu. Vrtalo mi hlavou opodstatnění tématu – co napsáním tohoto textu autor sledoval. Autor popisuje jen danou situaci a já nevím, kam to má směřovat. Ovšem hercům to téma sedělo a vzali to za své. Já sám bych na to ale nikdy nešel. To prostředí je odporové a to, jak dopadli... Ale nelituji toho, že jsem na to šel.

Jiří z Prahy, původem z Volyně

Příjemně mě překvapilo. Stoupalo to vzhůru oproti původnímu očekávání, kdy jsem viděl dva konverzující lidi, kteří mě tolik neuchvátili. Ale na závěr mizející postava zapůsobila.

Jiří z Prahy

KDYBY BERGMAN DĚLAL DIVADLO

Rozhovor s režisérem Ladislavem Valešem

Co vás vedlo k výběru předlohy, filmu Ingmara Bergmana?

Předlohu jsem vybral proto, že mám Ingmara Bergmana velmi rád, mám rád jeho filmy. Už v minulosti jsem dělal dvě podobné věci. Fanny a Alexandr, Ježíšek už dávno..., pak jsme dělali představení podle Podzimní sonáty, jmenovalo se to Taková podivná kombinace citů. Příští rok bude mít soubor třicet let a je zde spousta lidí, kteří to se mnou táhnou od samého začátku, a já se jim za jejich věrné služby chci nějak odměnit. Chci jim proto darovat představení, které by se k nim hodilo. Tuhle hru jsem chtěl udělat už kvůli hlavnímu představiteli, Jaromíru Holfeuerovi, protože už je přece jen ve věku, kdy se hlavní role už moc nedostávají a on u nás nikdy hlavní roli neměl.

A pak mě také lákalo téma. Samozřejmě už jsem také dospěl do věku, kdy přemýšlím o stáří, o životě a o smrti asi víc než dříve. I když u nás to není úplná novinka, v našich hrách se vždycky objevovaly existenciální otázky. Teď jsem to ale považoval za největší argument, proč tuhle hru dělat.

Zvolili jste hru, která je téměř surrealistická. Je to ve vaší tvorbě výjimka?

Ne, není, my jsme vždycky měli exkurze do takových záležitostí, ale samozřejmě jsme je nedělali tak často. Vždycky jsem se snažil spíše o klasičtější pojetí divadla, ale jinak inscenace Faidraricie nebo Hory se připravují k porodu, na svět přijde malá šedá myš byly pojety podobným způsobem, ještě daleko ostřejším. Občas se k těmto tématům vracíme, někdy to tak přijde, že se člověk potřebuje vymluvit.

Při adaptaci filmové předlohy vycházíte více z textové předlohy, scénáře nebo filmu samotného?

Začátkem je vždycky přečíst si scénář, zhlédnout film. Pak nastává problém, co z toho použít. Musíte vymýšlet dialogy, musíte vytahovat, co v předloze není, někdy se od ní musíte i odchýlit. Ve filmu si můžete dovolit stoptime na obličej, delší mlčení, zabrat mimiku, gesta... Na divadle to naháníme jinými prostředky, jinou obrazností, možná až poezií. To jsme se snažili na jeviště dostat. Snažím se tam přidat i něco svého, nějakou autorskou licenci. Pokouším se ale nepoškodit Bergmana,

snažím se mu být věrný. Domýšlím si, jak by to vypadalo, kdyby Bergman dělal divadlo, jak by to on sám udělal, co by odpustil.

Ve vašich inscenacích se často objevuje židovská tematika. Máte k ní vztah?

Sám Žid nejsem, ani v mé rodině nikdo nebyl a ani přátele mezi nimi nemám. Vždycky jsem ale tíhnul k jejich dílům, hluboce si vážil jejich kultury. Bergman s touto tematikou hodně pracoval, v podstatě ve všech jeho filmech je odkaz na židovství. Hodně čerpá z autobiografie, je fascinující, že se už v osmatřiceti letech takto zabývá otázkou smrti. A židovskou tematiku najdeme skoro všude, i v naší inscenaci. Už tři roky také jezdíme hrát na pozvání židovské komunity do Teplic.

Máte v plánu další inscenaci z židovského prostředí?

Fascinuje mě příběh vraždy Anežky Hružové. Psal jsem o ní i hru, je to vlastně zpověď Anežky Hružové, ve které vykládá, jak k činu došlo. V kauze byli obviněni Židé. S tímhle problémem bych se ještě rád vypořádal. Hru mám stále rozepsanou,

DLOUHÁ CESTA K BERGMANOVĚ

Inscenace Rádobydivadla Klapý ...dlouhá cesta je jevištní adaptací proslulého filmu Ingmara Bergmana Lesní jahody (1957), či přesněji inscenací filmové povídky, podle níž Bergman film natočil, či ještě přesněji inscenací dialogů této povídky. V tom spočívá do jisté míry kámen úrazu – Bergman vytváří v Lesních jahodách složitý útvar, v němž se v předsmrtném bilancování profesora Borgia bez výraznějších švů prolíná realita, vzpomínkové reminiscence a sen a v němž se obraz na vyprávění příběhu podílí stejně jako slovo. Inscenace klapských se sice o výraznější výtvarné gesto pokouší, zdaleka však neusiluje tolik o vyprávění obrazem. Z toho plyne trojí komplikace – Bergmanovo slovo jednak často odkazuje k určité akci a bez ní se ocitá ve vzduchoprázdnu (viz takřka nesmyslné výkřiky o uštknutí hady, které mají v povídce jasné zakotvení v konkrétní akci), jednak může „samotný“ text působit příliš knižně a pateticky a konečně se tím znesnadňuje pochopení samotné zápletky, která zdaleka neleží jen ve slovech. Zhruba do poloviny těmto problémům inscenace režiséra Ladislava Valeše poměrně úspěšně odolává a prosazuje svou nejsilnější devízu – sehraný, herecky kvalitně vybavený ansámbl (především v jeho dámské části). I výstup dětí na oslavě strýčka Arona, i ztřeštěnost tria mladých, kteří putují do Itálie, působí jako organická odlehčení melancholické Borgovy road-movie.

Zhruba od návštěvy u Borgovy matky, která je v rozporu se smyslem situace (Borg ve své kultivované, leč vnitřně mrtvé matce uvidí výstrahu pro sebe sama) pojatá jako groteskní, protivně skřehotající stařena, se však žánr inscenace rozkolísává a rozpadá. Borgovy vzpomínky na dětskou lásku Sárú vyznívají jako zbytečně poetizované vstupy jakési tančící loutky, významově klíčové zjevení profesora, který Borgia místo vědomostí „zkouší“ z jeho lidských kvalit, je shozeno nesmyslně komickým kostýmem a konečně samy o sobě vypjaté dramatické dialogy Evalda a Marianne režisér posunul použitím prvoplánově dojmavé hudby až do směšnosti.

Je to vzhledem k nemalým hereckým kvalitám zúčastněných určitě škoda. Zapomněl jsem se však stále zmínit o největší devíze ...dlouhé cesty – je jí suverénní výkon Jaromíra Holfeuera, který nabídnutou příležitost využil beze-zbytku a vykresluje pozdní prozření profesora Borgia niterně a přesvědčivě zároveň. Vytváří tak rozkolísané inscenaci silný svorník.

Jan Šotkovský

...dokončení ze strany 6

připravovali jsme ji k realizaci přímo v Polné u Jihlavy. Když jsem byl poprvé na místě, kde se to stalo, už jsem měl text rozpracovaný. Úryvek z Anežčina monologu jsme řekli i přímo na místě vraždy. Musím říct, že to byl neopakovatelný zážitek. Uvědomovala si to i řada lidí, kteří tam byli. Prováděli jsme rekonstrukci a připravovali jsme celý soudní proces, kde mělo být přes sto

amatérských herců, kteří měli rozdané role. Celé se to mělo uskutečnit v Polné. Někteří lidé z toho ale couvli. Věc je tam stále trochu tabuizovaná, lidé si to ani moc nepřejí. Týká se to jejich předků a město si stále nese určitý cejch. Je to ale pořád problém, který mě nějak trápí a který bych rád chtěl nějak udělat.

Petra Jirásková

Jenom krátce – byla to opravdu dlouhá cesta. Přišlo mi to zdoluhavé.

Míra z Prachatic

Z představení jsem nadšená. Zatím asi nejvíc ze všech. Jen jsem měla problém občas pochopit snové představy, které tam byly. Jinak nemám co vyčíst. Super herci.

Eva z Týna nad Vltavou

Dorazila jsem těsně před představením, tak jsem byla chvíli chaotická a maličko trvalo, než jsem se zkoncentrovala. Není to úplně můj žánr, baví mě jiný typ divadla. Rádobydivadlo Klapý znám a obdivuji, jak se zhostí velkých a složitých kusů. Klobouk dolů. Pro mě toto představení bylo už trošku delší, maličko mi vypadávala pozornost.

Lucie z Prahy

Představení se mi i na potřeť moc líbilo. Mám rád znázornění mezilidských a mezigeneračních vztahů, které mě vždycky dojmají, neboť si je velmi jednoduše projektují do osobního života.

Jiří z České Lípy

Nejdřív jsem to nemohla pochopit, pak mi došlo, že vzpomíná na svůj život. Rekapituje, co se mu událo, a na konci zemře, takže je to vlastně jeho poslední den. Představení na mě působilo trošku stísněně, nebylo to nic k zasmání. Bylo to spíš přemýšlivé a smutné.

Jana z Malenic

Moc se mi to líbilo. Byly to velmi pěkné herecké výkony. Byli tam někteří vynikající herci. Mně tam hraje moje švagrová, která je perfektní, její syn, který je taky vynikající (u něj jsem si nikdy nemyslela, že se bude divadlu takto věnovat), a jeho dcerka. Tento soubor je úžasný. Byl to moc hezký večer.

Marie ze Strakonice

Divadlo JakoHost Plzeň / režie: Vratislav Mikan ml.
Zoltán Egressy: Štovník, pečené brambory

NIKDO Z NÁS NA FOTBAL NECHODÍ

Rozhovor s režisérem Vratislavem Mikanem ml.

Jak jste si vybrali tento text?

Na to je úplně jednoduchá odpověď. Jako ve většině divadelních souborů mě oslovila dramaturgická sekce našeho souboru, která vybírá hry. Když se jim něco líbí, tak mi to nabídnou. A když mě hra osloví, tak to dělám. Když ne, tak někdo jiný. Náš soubor má více režisérů a vůbec se nebráníme přijímání dalších. Kdo chce něco takového dělat, může. Název souboru „JakoHost“ je dost přesný, protože může přijít kdokoliv. A pokud si vezme naše lidi, může s nimi dělat, co uzná za vhodné. Pro režiséra je moc příjemné, že se nemusí prohrabávat stovkou her. A zase naopak, když mně se něco líbí, můžu to předložit a říct „mohli bychom to dělat“. A oni mi řeknou „tak s tím jdi do...“ (smích)

Říkáš, že máte dramaturgickou sekci. Kdo měl tedy na starosti úpravy textu?

Sekce dramaturgie byla v podání Pavla Bárty, kterého jste viděli na jevišti (hlavní rozhodčí - pozn. red.). Pavel má výborný cit pro situace i pro řeč, ale nechci teď opomenout ostatní v souboru. Pavel mi v úpravách pomáhal, ale škrty vycházejí spíše ze zkoušek. Málokdy si sednu s tužkou

nad text a dělám pevné škrty. Úpravu slov a vět děláme během zkoušení.

A jak to zkoušení probíhalo?

Dost intenzivně. (smích) Kluky musím moc pochválit, opravdu makají, takže čtyřhodinové zkoušky jeli od začátku do konce naplno. Jen s pauzou na kouření. Chodili připravení, uměli text a mají obrovské nasazení.

Jaký byl klíč k obsazení rolí?

Postava básníka byla jasná. Tam nebylo jiné volby. (smích) Ale u postav Mejdlů a hlavního rozhodčího jsem sám nevěděl, jak to rozhodit. Nebyl jsem rozhodnutý, a tak jsem to rozhodl až po druhé čtené zkoušce. Nechal jsem je to přečíst a myslím, že kluci by zvládli dobře obě dvě role. Tam jsem opravdu neměl jasno dlouho, ale snad to byla šťastná volba.

Je to taková testosteronová hra, máte různé ohlasy od žen a od mužů?

Rozhodně jsme v tomto směru měli trošku problém, protože ani jeden z nás není fotbalový fanoušek. Do konce jsem se byl kvůli tomu podívat na svém prvním fotbalovém zápase a musím říct, že to bylo docela přesné, protože to bylo u nás na vesnici a každý, kdo seděl u stolu u piva, byl

rozhodčí. Byla to pro mě zajímavá zkušenost. Ale přiznám se, že jak je to s ohlasy od žen vlastně nevím, to jsme nezkoumali. Nevím, jak je jim ta hra blízká. Ale myslím si, že vlastně není o fotbale, ale o vztazích mezi lidmi, a to je asi blízké každému. Takže doufám, že i ženy odsedí oba poločasy. (smích)

Měli jste nějakého fotbalového poradce?

Ne. Ale kluci byli pilní – samostudium, domácí příprava... (smích) Na některé věci jsme se opravdu museli podívat. Neříkám, že jsme nevěděli, co je to ofsajd, ale některé speciality jsme museli zjišťovat. Jaké jsou praporky a tak. Ani jednomu z nás nebyla problematika fotbalu moc blízká.

Zlomilo se to vaším představením a chodíte teď na fotbal pravidelně?

Jasně! A už plánuju, že nejděle do dvou let tam půjdu zase! (smích) Ne, myslím si, že nikoho z nás to neposunulo ke sportu. Ono taky nejde moc skloubit divadlo a sport, protože náš soubor dělá zároveň tak čtyři až pět představení. A když kluci hrají ve dvou, ve třech představeních, už je to prostě náročné.

Kateřina H. Chalupníková

SEHRANÁ KOMEDIE O ŽIVOTĚ BEZ PŘIHRÁVEK

Název divadelní hry Šťovík, pečené brambory působí poněkud poeticky. Kdo se ale na tuhle tragikomedii vydá, brzy zjistí, že více než poetický je nekompromisně věčný. Lehce poetické ladění, které by v nás mohl název na první dobrou probudit, přitom není zavedením na falešnou stopu. Jde o výsostnou tragikomedii maďarského dramatika Zoltána Egressyho, která se odehrává v kabině fotbalových rozhodčích a v níž se vyrovnaně mísí lehká melancholie s notnou dávkou sarkastického humoru. Autor rozehrává šikovně namixovanou fotbalovou komedii charakterů. Na scénu přivádí trojici svérázných chlapů, kteří měli o svém profesním i osobním životě původně zcela jiné představy a kteří se musí naučit žít v realitě současného stavu událostí. Divadlo JakoHost z Plzně dá postavám své hry i divákům vydatnou lekci, jak porozumět světu, ve kterém se musíme více než na pravidla hry spolehnout na vlastní vytrvalost a kopat houževnatě do míče i ve chvíli, kdy nelze spoléhat na přihrávky.

Dramatické texty Zoltána Egressyho mají v Čechách a na Moravě živou inscenační tradici. Asi nejznámější z jeho tragikomedii je Portugálie, uvést lze i hru Modrá, modrá, modrá anebo právě Šťovík, pečené brambory. Posledně jmenovanou proslavilo mimo jiné pražské Dejvické divadlo, jehož inscenaci v režii Lídy Engelové zaznamenala Česká televize.

Egressyho hra je z těch, které v sobě mají do značné míry zakódovaný jediný možný inscenační klíč. Jde prostě o to, aby režisér tento klíč vycítil a dobře vysvětlil hercům a ve spolupráci s nimi vdechl textu svěží a herecky osobitý divadelní život. A přesně to se Divadlu JakoHost podařilo. Všichni tři herečtí představitelé (Pavel Bárta, Radim Brejcha a Jakub Klíma) si pod režijním vedením Vratislava Mikana ml. skvěle nahrávali, poslouchali se, přesně reagovali. Časování jednotlivých fórů bylo přesné a pointy vždy dobře připravené. Rovnováhu mezi komickou a tragickou rovinou postavy udržel nejlépe Jakub Klíma v roli Básníka. Tahounem komediální linky je pak jednoznačně Radim Brejcha v roli Mejdla. Na oltář záměrně hrubozrné komiky, která plní v první části hry významnou charakterizační funkci a je zdrojem dynamiky, položil bohužel i melancholický rozměr postavy v polovině druhé.

Celkově by první třetině hry slušelo dynamičtější tempo. Konverzace v šatně by měla být vedena vyloženě kulometnou palbou. Díky tomu získá větší význam závěrečné zpomalení a zvážnění, díky čemuž lépe vyzní tragický podtón inscenace. Na zvážnění je i posílení práce se zvukem za účelem rytmizace zejména v předělech mezi jednotlivými dramatickými jednáními.

Plzeňští vyfikli na Pikniku zdařilou ukázkou činoherního interpretačního divadla, založeného v první řadě na precizní práci tria sehraných hráčů.

Luděk Horký

Nám se to líbilo, byla to celkem legrace. Hráli dobře, skoro jako profíci.

Marta z Volyně

Bylo to velmi dobré. Oni z těch postav nevypadli, celé ty dvě hodiny byli v postavách a přežili to. A bylo to takové pánské, testosteronové téma. Celou dobu jsem byla pozitivně překvapovaná vždy novým a novým momentem.

Eva z Prahy

Nemám to moc s čím porovnat. Je to teprve druhé představení, které jsem na tomto festivalu viděl. Oproti tomu prvnímu, které bylo včera od sedmi, mě toto lehce zklamalo. Byl to jednodušší humor, ale určitě si najde svoje diváky, které potěší. Líbilo se mi, že to bylo takové, jaké to na tom fotbale možná je doopravdy. A myslím si, že se v tom někdo z diváků našel a viděl.

Kuba z Volyně

Já nejsem adekvátní. Jsem zaujatý vůči fotbalu. Takže už jenom kvůli tomu prostředí mě to tolik neoslovilo. Ale bylo to dobře zahrané, dobré herecké výkony, hlavně ten prostřední, ten to hodně oživil. Ale... Už jsem měl těch divadel dneska hodně, takže mám s čím porovnávat, a toto mě zaujalo nejméně. Ale jsem fakt zaujatý!

Michal z Liberce

Představení se mi líbilo, bylo to zajímavé, zábavné. Smála jsem se u toho.

Petra z Volyně

Potřeboval bych, aby to jednak bylo kratší a jednak výrazně svižnější, protože ten text není až tak dobrý, aby snesl takovou stopáž.

Honza z Karlových Varů

ROZHOVOR

...dokončení ze strany 1

a rychlou práci nejsou zvyklí. U amatérského divadla trvá podstatně déle, než se na všechno přijde. A přijde se na to, jen to není tak rychle. Profesionální herec to má zažité, pochopí, v čem je problém, vytáhne další způsob a hotovo.

Je nějaké směřování v současném, třeba i světovém divadle, které považuješ za zajímavé?

Člověk těžko přijde do styku se světovými produkcemi, i když některé se do Prahy vozí. Musím ale říct, že jsem poslední dobou uchvácen možností sledovat přímé přenosy divadelních představení ze světa. Pravidelně chodím na přenosy z londýnského Národního divadla. Jsem velmi nadšený z toho, jak se v Londýně dělá divadlo. Je to většinou setkání s klasickým textem, ať už se Shakespearovými dramaty nebo s komedií. Zastoupeny jsou všechny žánry, i současná dramata. Moc se mi líbí profesionalita a preciznost, se kterou pracují. To u nás podle mě jen tak nevidíme.

Petra Jirásková

HRA

LODĚ: Pročisti si hlavu, odreaguj mozek od divadla, vyhrať nad kamarádem!

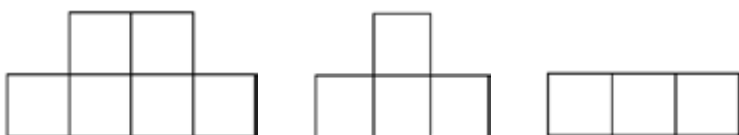
Co ke hře potřebujete?

- ☒ Každý svůj zpravodaj
- ☒ Něco na psaní
- ☒ Drobný odstup, ať si navzájem do zpravodajů nevidíte

Do bitvy se zapojí:

- ☒ Třístěžňová bitevní loď pirátů Šotka, Horké hlavy a Jardy Spearowa
- ☒ Plachetnice Christova Kolumbuse
- ☒ Noemova archa se Spoustou Beranů a Okounů

(Schejbalovu loď nehledejte, ta je v pekle.)

Zakreslete si lodě a vzhůru do boje!

	A	B	C	D	E	F	G
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							

PROGRAM

Neděle 10. května 2015

10.00 (NN) DS Žďár, Žďár nad Sázavou

režie: Jan Krška

R. Fallet, A. Gregar: **Zelňačka**

13.00 (MS) Diskuse (Zelňačka)

14.00 (NN) V. A. D. Kladno / režie:

V. A. D.

Kazimír Lupinec & Co.: **Upokojenkyně**

16.00 (MS) Diskuse (Upokojenkyně)

Čtvrtek 14. května 2015

19.00 (NN) Slovanský tyátr Olomouc

režie: Zdeněk Vévoda

Ladislav Stroupežnický, Zdeněk Vévoda: **Naši furianti**

21.30 (MS) Diskuse (Naši furianti)

Všechna čísla zpravodaje ke stažení v elektronické podobě, fotogalerie z jednotlivých představení, kompletní program přehlídky, objednávku vstupenek a další informace najdete na webových stránkách Divadelního Pikniku:

www.divadelnipiknik.cz

Zpravodaj XXIV. celostátní přehlídky amatérského činoherního a hudebního divadla Divadelní Piknik Volyně 2015. Redakce:

Petra Jirásková, Kateřina Chalupníková
- Horáčková, Helena Plicková, Martin Rumler, David Slížek. Vydává Volýňská kultura. Náklad 100 výtisků.